

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ αριθ. 7: Πράσινες δημόσιες συμβάσεις

Οι νέοι κανόνες αποσκοπούν στην καλύτερη ενσωμάτωση φιλοπεριβαλλοντικών παραμέτρων στις διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων. Περιλαμβάνουν μια οριζόντια ρήτρα η οποία αφορά, μεταξύ άλλων, τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις, τις διατάξεις σχετικά με τη χρήση οικολογικών σημάτων και την επιλογή να λαμβάνονται υπόψη περιβαλλοντικοί παράγοντες κατά τη συνολική διαδικασία παραγωγής, καθώς και να ακολουθείται προσέγγιση εκτίμησης του κόστους του κύκλου ζωής.

Οριζόντια ρήτρα

- Κατά την εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων, οι επιχειρήσεις πρέπει να τηρούν τις ισχύουσες περιβαλλοντικές υποχρεώσεις που απορρέουν από το ευρωπαϊκό, το διεθνές και το εθνικό δίκαιο.
- Οι επιχειρήσεις που δεν τηρούν αυτές τις περιβαλλοντικές υποχρεώσεις μπορεί να **αποκλειστούν** από τη διαδικασία υποβολής προσφοράς.
- Μπορεί να μην ανατεθεί η σύμβαση στην επιχείρηση που υπέβαλε την καλύτερη προσφορά εάν η επιχείρηση αυτή δεν πληροί τις εν λόγω περιβαλλοντικές απαιτήσεις.
- Οι προσφορές που είναι **αφύσικα χαμηλές** σε σχέση με τις εργασίες, τις προμήθειες ή τις υπηρεσίες πρέπει να **απορρίπτονται** διότι δεν πληρούν τις εν λόγω περιβαλλοντικές υποχρεώσεις.

Σήματα

- **Σήμα** θεωρείται ένα σύμβολο/έγγραφο που βεβαιώνει ότι το συγκεκριμένο προϊόν πληροί τους ισχύοντες και προκαθορισμένους όρους και απαιτήσεις. Οι νέοι κανόνες επιτρέπουν στους αγοραστές του Δημοσίου να παραπέμπουν σε συγκεκριμένο σήμα ή οικολογικό σήμα όταν προσδιορίζουν τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά των εργασιών, των προϊόντων ή των υπηρεσιών που επιθυμούν να αγοράσουν.
- Παρ' όλα αυτά, πρέπει να πληρούνται ορισμένοι **όροι**:
 - **όλες οι απαιτήσεις** που πρέπει να πληρούνται για την απόκτηση του συγκεκριμένου σήματος πρέπει να **συνδέονται με τις εργασίες, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες** που θα αγοραστούν, πρέπει δηλαδή να αποτελούν χαρακτηριστικό τους. Εάν για την απόκτηση του σήματος προβλέπονται ορισμένες απαιτήσεις για την ίδια την επιχείρηση ή την πολιτική της γενικότερα, δεν μπορεί να γίνεται αναφορά στο σήμα από τη δημόσια αρχή. Σ' αυτήν την περίπτωση, μπορεί να γίνει αναφορά μόνο σε συγκεκριμένες απαιτήσεις του σήματος που συνδέονται με τις εργασίες, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης
 - τα σήματα πρέπει να καταρτίζονται με διαφανή διαδικασία από **ανεξάρτητες αρχές**, στην οποία μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι, π.χ. δημόσιοι φορείς, καταναλωτές, κατασκευαστές, διανομείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις
 - τα σήματα πρέπει να βασίζονται σε **αντικειμενικά και αμερόληπτα κριτήρια** και να είναι **διαθέσιμα για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη**

- εάν μια επιχείρηση δεν μπόρεσε να αποκτήσει το σήμα εγκαίρως, οι αγοραστές του Δημοσίου πρέπει να **κάνουν δεκτά ισοδύναμα σήματα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία**

Διαδικασία παραγωγής

- Οι αγοραστές του Δημοσίου μπορούν να εξετάζουν **όλες τις παραμέτρους της διαδικασίας παραγωγής, προμήθειας ή εμπορίας**, ακόμη κι αν οι παράμετροι αυτές δεν αποτελούν μέρος της υλικής υπόστασης του προϊόντος. Παραδείγματος χάρη:
 - όταν περιγράφουν από τεχνική άποψη τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που επιθυμούν να αγοράσουν, μπορούν να ορίζουν ως προϋπόθεση ότι αυτά δεν πρέπει να περιλαμβάνουν τοξικές χημικές ουσίες ή ότι πρέπει να παράγονται/παρέχονται με ενεργειακά αποδοτικά μηχανήματα
 - οι αγοραστές του Δημοσίου μπορούν επίσης να αποφασίσουν να ανατεθεί η σύμβαση στην επιχείρηση που προσφέρει προϊόντα/υπηρεσίες που πληρούν αυτές τις προϋποθέσεις με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Μπορούν ακόμη να προτιμήσουν ένα προϊόν θεμιτού εμπορίου
 - οι αγοραστές του Δημοσίου μπορούν να αξιολογούν την αποδοτικότητα ως προς το κόστος με βάση περιβαλλοντικές παραμέτρους, π.χ. εάν τα βιβλία τυπώθηκαν σε ανακυκλωμένο χαρτί ή χαρτί από βιώσιμη ξυλεία.

Κοστολόγηση του κύκλου ζωής

- Οι νέοι κανόνες προάγουν μια προσέγγιση που ενέχει τον καθορισμό του κόστους του κύκλου ζωής. Η έννοια της κοστολόγησης του κύκλου ζωής περιλαμβάνει **όλες τις δαπάνες κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής** των έργων, αγαθών ή υπηρεσιών. Αυτό σημαίνει **τόσο το εσωτερικό κόστος όσο και το κόστος που συνδέεται με περιβαλλοντικούς παράγοντες**:
 - το εσωτερικό κόστος περιλαμβάνει το κόστος της έρευνας και ανάπτυξης, της παραγωγής, της μεταφοράς, της ενεργειακής κατανάλωσης, της συντήρησης και της διάθεσης μετά το τέλος του κύκλου ζωής
 - το εξωτερικό κόστος μπορεί να περιλαμβάνει την εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου, τη ρύπανση που προκαλείται από την εξαγωγή των πρώτων υλών που χρησιμοποιήθηκαν για το προϊόν ή που προκαλείται από το ίδιο το προϊόν ή την κατασκευή του.
- **Το κόστος που συνδέεται με περιβαλλοντικούς εξωτερικούς παράγοντες** μπορεί να λαμβάνεται υπόψη μόνον εάν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί η νομισματική του αξία. Εάν δεν υπάρχει κοινή ευρωπαϊκή μέθοδος για τον υπολογισμό του κόστους του κύκλου ζωής, είναι δυνατή η θέσπιση τέτοιων μεθόδων σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Ωστόσο, πρέπει να έχουν γενικό χαρακτήρα, με την έννοια ότι δεν πρέπει να έχουν σχεδιαστεί αποκλειστικά για τη συγκεκριμένη διαδικασία ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων, να είναι αντικειμενικές και να μπορούν οι επιχειρήσεις να υποβάλουν τα απαιτούμενα στοιχεία με εύλογες προσπάθειες.